JANET NICĂ

„FĂT – FRUMOX DIN LACRIMĂ DE PARADOX”

- FLORENTIN SMARANDACHE

DEGUSTAT, ÎN UNSPREZECE ESEURI, DE JANET NICĂ -

Motto:

„Înțelesul
unui
poem
poate
fi
numai
alt
poem”

Bloom

„CÂNTECE DE MAHALA”

EDITURA „Abaddaba”

ORADEA
2000

UN BINOM INTELIGENT

Tăioasă, ca o răzbunare de critic literar, poezia lui Florentin Smarandache te ține încordat la maxim gorki. Pe tavanul mahalalei – închipuire de cer – s-a împletit un text din cocleți de argou unde zac nori de isteține nărăvaşă din care plouă ninsori în averse fără aversiuni. Fante fantezist de mahala, vână de petrol fără vină, untul pe felia doxei de la orice colț de stradă – cine altul decât Florentin, ăl mai Smarandache dintre Smarandachi.

Meseriaş ilustru până la lustru, corigent la Normă, dar premiant la dulcile abateri cu dezbateri, şmecher din tablie în tablie, cu o cultură de in (in – cultură), îşi cere, simandicos, scuze de la muza artelor pentru bătaia de joc a jocului cu bătaie lungă-scurtă.

Un anormal normal care normalizează un paradis responsabil, răspunzător de parascoveniile paradoxului. Florentin Smarandache, nagâț de trotuar, grade-n budoar şi-n vocabular, țambalagiu de ocazie, pune cuvintele să joace malagamba, fără teamă de frică, scrie poezii greşite să nu le înțeleagă decât instinctul pus pe ciorovăială.

Prin venele închipuirii sale circulează Poezia, bagaboanța, pițipoanca, fleorțoțina, madama.

Anton Pann este argat la umbra deştelui său ăl mic şi umblă desculț de zaharia stancu, cu greieri în cap, să-i intre, de nevoie, în voie. Limba română, joacă, vrea-nu-vrea, după muzica bleomangri cu picățele care curge ca o piftie din naiul-buhaiul-raiul lui Florentin Smarandache, dând la iveală meşcheria poetului.

Bulibaşă de sintagme argoticeşti, Smarandacul dacului literaturizează neliterarul, bagă inverse pe direct, dă cu bâta-n garagață, soluționează probleme, problematizează soluții, mustăceşte fără mustăți şi invită toată crema de pantofi a mahalalei să ia loc în spațiul discursului său, ologul, să facă atac de … coardă!

Satisfacție şi bâză sans frontičres.

În tot ce face, Florentin Smarandache îşi lustruieşte paradoxul, mijlocul – scop, încăpățânarea de-a suge, cu orice preț, fără dispreț, la ugerul cu două contrarii. Rar poet cu simțul des al limbii cel care scrie balade pentru romanțe şi vede că mama-mare este mică.

Singular acest poet care îi dezbracă pe cei goi, care dă tot ce nu are şi care are tot ce-i lipseşte.

„Cântece de mahala" de Florentin Smarandache este iarmarocul unde tot săracul e zeu, tot amărâtul o duce bine, unde se minte de dragul adevărului şi unde fantele, ținându-se de

cioace, pe şestache, driblează minți disponibile şi urechi aflate în concediu.

Impur şi simplu, Florin Smarandache este un Caragiale reciclat la limba de briceag a paradoxului ieşit din matcă, asemenea Nilului, odinioară, primăvara.

Le paradoxisme, un nouveau mouvement littéraire

Ed. de Bergerac

France

1992

TEMPLUL ZBURĂTOR

Gogoaşa literaturii mondiale a secolului al XX-lea a făcut de mai multe ori explozie (deloc în surdină), născând câteva tornade, câteva vârtejuri şi, firesc, mai multe adieri: futurismul (1909), saudasismul (1910), crepuscularismul (1911), imagismul (1913), akmeismul (1913), vorticismul (1914), dadaismul (1916), creaționismul (1917), ultraismul (1918), suprarealismul (1924), realismul socialist (1934), ermetismul (1936).

Întotdeauna cultura română a fost una de adaptare (nu şi cultura populară). Am fost sincronici prin succesiune şi protocronici prin postcronism. De fapt, singurul curent care a răscolit frunzele literaturii române a fost tardismul, deşi, economic, de două mii de ani, țara noastră a fost un uger supt de viței puterilor sprințare. N-am avut măcar norocul ca România să fie o parte a Indiei, acolo ar fi fost, cel puțin, departe de curente şi curenți, ca sfântă în calendar, pentru rugăciune-sugăciune.

De observat că toate aceste curente şi mişcări literare s-au înghesuit în primul sfert al secolului trecut iar până la sfârşitul secolului s-a rumegat iarba îngurgitată de pe postața acelor momente.

Când, în 1980, Florentin Smarandache lansa paradoxismul, s-au găsit, la noi, glasuri care au vociferat şi destule voci care au glăsuit negativ,

semn că se pregătea, cu adevărat, ceva nou, pentru români şi nu numai. Ştiind că nu poți fi profet în cătunul tău, Florentin Smarandache şi-a luat lumea în cap şi-n picioare, traista la spinare, speranța în desagă, s-a înscăunat pe tribuna centrului şi, ca un subiect obiectiv, a predicat subiectiv, având, în 1992, când publica „Le paradoxisme, un nouveau mouvement littéraire", sute de creatori paradoxişti în Statele Unite, în Franța, Belgia, Canada, Marea Britanie, India, Japonia, Germania, Spania, Polonia, Brazilia, Rusia, Maroc, Camerun, România.

Bineînțeles, mondializarea „zvâc-ului" românesc nu le spune nimic unor scriitori români cu orgolii parohiale.

Fondatorul şi creatorul mişcării paradoxiste nu caută sentimentul (cum s-a mai văzut), nici gândirea adecvată la realitate sau text (cum s-a mai întâmplat) ci libertatea nepriponită de vreun țăruş ideologic, libertatea absolută, berdiaeveană, necreată, venind de undeva din păşunile haosului. Orice ordine îngrădeşte. Orice dezordine îngrădeşte. „Ordinea şi dezordinea sunt două catastrofe care amenință omenirea" spunea Valéry.

Sentimentul şi gândirea sunt magnetice, lipicioase, înrobitoare. Paradoxul caută, parafrazând verlainean, „de la liberté avant toute chose", ritmul pur, atât cât se poate, nu

încărcătura sentimentaloido-lacrimogenă sau gândurală. Libertatea smarandachiană e firul Ariadnei care te scoate din labirint, din zigzag şi arabesc.

Ca o săgeată transcendentă, Florentin Smarandache nu e nici poet, nici anti-poet, nici non-poet, nici „gând purtat de dor" (Eminescu), (dorul trage în jos), ci libertatea paroxistică, țiuitul nevrotic al neatârnării. Datul ei din coate răstoarnă normalul în anormal, fluidizează staticul, staticizează fluidul. Atuul său, pe lângă inteligență, (inteligența stabileşte raporturi), este speculația care transcende orice raport. Poezia paradoxistă e un mers pe margini de prăpastie.

Atenția devine panică de a nu cădea.

Talentul de a vorbi diferit şi-a creat un vocabular final absolut nou. Lupii noutății te iau în primire de la primii paşi, hienele necunoscutului sunt la post, niciodată nu ştii ce vine, totul devine. Liniştea este mama zgomotelor, libertatea, mama constrângerilor, după cum unitatea e mama diversității:

„Ciel n'est plus ciel/ parce qu'il a trop d'étoiles/ ciel est ciel/ parce qu'il a un seul soleil"

Poezia nu are nevoie de material, de substanță, ea e ceva „dincolo de realitate", contingența limbajului. De aceea, Florentin Smarandache face poezii fără versuri, poeme fără poeme, fără cuvinte, fără fraze, poezii grafice,

texte impersonale pesonificate, traduce imposibilul în posibil, face literatură din nimic şi nimic din literatură. Poezia „La forme de la liberté”, poezie grafică, este diformă, urmărind parcă teoria catastrofelor a lui René Thom. Cuvântul „libertate” este aruncat pe pagină, invers, cruciş, şerpuind, circular, haxagonal.

Ochiul narează ca şi gândul. Poeziile se fac din litere, din cifre, din numere, uneori din consoane, alteori din vocale, din săgeți, triunghiuri, pătrățele, din semnele exclamării, din punct şi virgulă, din puncte, din apostrof, paranteze, bare, plus-uri, minus-uri, egal-uri şi ghilimele. Poezia devine concretă, palpabilă.

Superpoemele se fac din decupaje de ziar, combinate în „n” obiecte luate câte „K” sau „X”. Calif al alunecării neobosite, scriitorul vizualizează poeme în piricossanogleză (limba vorbită în Nord-Vestul Franței de către un singur locuitor), apoi 21 de poeme în nici un vers, pentru că nu versul face poezia.

Logica paradoxului naşte trandafiri în grădina gândirii. Normal că versurile negre nu se văd pe pagina neagră, la fel cele scrise prin reducere la absurd.

Absolutul nu are grai, perfecțiunea nu se poate traduce în imperfect, eternitatea, în temporal, infinitatea, în finit. Nimicul spune totul când este nimic. „Mai bine o carte cu pagini goale

decât una care nu spune nimic.”, se destăinuie poetul, din lehamite de scriitură şi ideologie.

Stilul paroxistic salvează lumea de la dilatare „Dacă n-ați înțeles nimic, înseamnă că ați înțeles totul.”

Firescul este totul. „Concretul este specia care îşi creează genul” afirmă Ortega y Gasset. Limbajul smarandachian redescrie lumea într-un mod năucitor prin sâmburele paradoxului. Barda poetului ciopleşte un sens. Dacă scuturi frunzele rămân ramurile. Dacă tai ramurile rămâne trunchiul. Dacă tai trunchiul rămân rădăcinile.

Paradoxul nu înseamnă circularitate ci, mai ales, centralitate, punct de plecare, punct de vedere, început de lume, tiflă dată obezității intelectuale. Alonja paradoxului e scurtă dar esențială, sparge tumori mentale, lungite la infinit.

Florentin Smarandache nu e o glumă, ci o glumă bună. E trezire, revelație, apocalipsă.

Cărămizile templului său sunt păsările. De aceea, templul poate oricând să zboare, făcând în ciudă gravitației şi morocănismului unilateral al unora şi al altora.

Opera smarandachiană, poetică şi matematică, nu produce adevăr ci „furnicături” nabokoviene idiosincrazice, singurele în stare să-i asigure supraviețuirea în tumultoasa contingență.

„Distihuri paradoxiste”

University of New Mexico

Gallup Campus

Electronic Publishing, 1998

MINUNI DUALE

Florin Smarandache este Domnul Experiment, un Edison în călduri. Îşi pune licoarea – paradoxul – în cupe de câte versuri vrea domnia sa, de data aceasta, în ceşcuțe de două versuri. Minuni duale, poemele stau copăcel. Privite de aproape şi de departe, aceste versuri nu par versuri ci definiții ale unor cuvinte împăienjenite de abuziva negură a uzului.

A apărut, astfel, primul dicționar de vorbe bolnave însănătoşite prin acupunctură paradoxistă.

Cetățenii planetei n-au decât să vină sub umbrela noului panaceu dacă vor să scape de febra tifoidă a melancoliei şi a bunului – simț încătuşat. Ochiul medical (şi medicinal) al poetului vede râma (şi rima) la cinci metri sub coaja obişnuinței, o scoate, o pune în zâmboc şi prinde juveți blazați pe care îi alfabetizează.

Se cotrobăie prin toate cotloanele culturii, se scutură zăvelci, se vopsesc lăzi de țoale, se văruie, se pomosteşte, totul se aduce la lumina inteligenței, penicilina paradoxului vaccinează toate soiurile de putregai.

Mii de cuvinte ale limbii române devin, pentru o clipă, „clipa cea repede", personajele principale ale mirării, dând de duşcă, asemenea

lui Hamlet, „a fi-ul” sau „a nu fi-ul” înțelepciunii lor.

Sunt experimentate, pe rând, toate imposibilitățile posibile, toate absurdițățile normale, toate infinitățile finite, toate universaliile particulare.

Volumul „Distihuri paradoxiste” este o farmacie de pastile inteligente, oferite gratis celor dornici de nemurirea din spatele banalului. Fiecare cuvânt declanşează câmpuri magnetice, distihuri nucleare.

Cum cei patru evanghelişti erau trei, Luca şi Matei, tot aşa la Florin Smarandache, rețeta prevede tratament de trei ori pe zi, dimineața şi seara.

Curând, licuricii cu dinți de lapte devin incendii. Idealul e „să cuprinzi/ nemărginirea”, idiotul e „competent/ în incompetența sa”, democrația nu-i altceva decât „să interzicem/ interzisul”, mascarada e când „politica se schimbă mereu/ dar rămâne aceeaşi”, eroismul e o „moarte/ nemuritoare”. Cerşetorul „caută/ ce n-a pirdut”, barbarii „edifică/ ruine”; prezența e „absența absențelor”; sfântul, „din păcate/ nu e păcătos”.

Deşi mignone, poemele declanşează stări majore: sarcasmul (un regizor „a făcut atâtea filme proaste/ c-ar fi păcat ca să-l rateze şi pe acesta”); absurdul („cartea s-a vândut/ înainte de

a fi publicată”); perplexitatea („vă prezint o doină/ pe care n-o cunosc”); nedumerirea („Cât de liberă/ este presa liberă?”)

Florentin Smarandache este surdul care aude, orbul care vede, ştirbul înarmat până-n dinți, ologul iute de picior, într-un cuvânt, paradoxul întruchipat, omul care, văzând şi de-a-ndoaselea, văzând şi nevăzutul, vede perfect. Dibuind partea în întreg, întregul în parte, poetul inventează bucuria de a reuşi, reuşita de a se bucura în răgazul mundan pe care ni-l oferă Dumnezeu, extra – mundanul. Fulgerător, lumânarea devine far iar nuanța, continent: mulatrul este „un negru/ mai alb”, țiganul e „un alb/ mai negru”, tomatele, „roşii/ verzi”, muzeul, „trecut/ prezent”, pacea „război împotriva/ războiului”.

Grenade de buzunar, distihurile smarandachiene nu ucid, ci dau brânci mentalului ațipit.

De un sfert de secol de când Florentin Smarandache bate monedă, paradoxismul însuşi este, în spiritul distihurilor, „o avangardă/ ajunsă tradițională”.

Anti – chambres et

Anti – poésies

ou

Bizarreries,

Alipres, Fés

Maroc

1984

FĂT-FRUMOX DIN LACRIMĂ DE PARADOX

Volumul „Antichambres et antipoésies ou bizarreries", 1984, imprimé au Maroc, Alipress, Fés, invită nu numai la o reconfortantă bizarerie dar şi la o mănoasă reverie.

Se ştie, din istoria filozofiei, că Anaxagora ar fi fost autorul rodnicei expresii: „la origine, toate au fost laolaltă". Dar aflăm de la Diogenes Laertios că acesta era, cu mult înainte, un gând al lui Linos, poet care a ascris un poem despre crearea lumii, gând reluat de Anaxagora.

Dacă untul cugetării filozofice constă în restabilirea totalității, a ordinii, cu orice preț, am aflat, între timp, că smântâna artei ar fi dezordinea. Adevărat în primul caz, fals în al doilea caz. Fără logică se poate distruge orice dar nimic nu se creează fără logică. Dezordinea senzorială este judecată de grila intelectului, dezordinea intelectului este cernută de dârmonul rațiunii iar dezordinii raționale îi este gâde speculația metafizică. Din neştiință sau, poate, tocmai din ştiință, scriitorii dau grăunțe iraționalului în artă, ilustrând, parcă, seva proverbului chinez: „este înțelept să fii confuz".

Arta nu-i, în ultimă instanță, decât traseul unui nonsens până la sens, iraționalul rațional sau dezordinea rânduită sau orânduită. Ca atare, arta

nu-i un joc incolor, inodor şi insipid, ci o cobiliță de lemn gânditoare între doi desagi plini cu abstract.

Nu întâmplător Walter Biemel spunea încă, din 1967 că arta trebuie să fie descifrată ca o hieroglifă, dincolo de sâmburele estetic, pentru a fi înțeleasă, nu numai trăită. Critica literară, tot un soi de filozofare, nu-i alteceva decât mănuşa abstractă mulată inteligent pe degetele concrete ale artei.

Talent cu ochii în patru, Florentin Smarandache îşi construieşte logic discursul. Paradoxul domniei-sale pune, asemenea lui Anaxagora, laolaltă jumătățile rătăcite ale lumii. Dialectica binară dă chip şi dinamism gândirii poetice. Florentin Smarandache esre jumătate-de-poet-călare-pe-jumătate-de-paradox-şchiop în căutarea celeilalte jumătăți-de-poet-călare-pe-jumătate-de-paradox-şchiop. Aceasta este logica întregirii neamului său poetic. Când pocitania pământului se împlineşte prin contrarul său, se naşte, din lacrima paradoxului, Făt-Frumox, Florentin Smarandache.

Discursul se transformă în vânătoare pură de impur, de posibil imposibil şi de imposibil posibil. Cum orice vânătoare este, din punct de vedere al victimei, măcel iar din punct de vedere al vânătorului, distracție, poezia lui Florin Smarandache ne oferă deliciul şi supliciul fiecărei

ipostaze. Poetul transferă vânătoarea de paradoxuri din pădurile limbii române pe ponoarele limbii franceze. Vânător nu de şepci, din lipsă de gibier, ca Tartarin din Tarascon, Florentin Smarandache se apropie cu siguranță de vânat şi trage de urechi iepurele paradoxului din tufiş. Altoită pe nervii poetului până la ultimile nervuri, veghea este altoită cu veghe şi pusă pe araci de viță de vie. Strofele sunt pânze de păianjen, în mijlocul cărora tronează paradoxul, asemenea unei bune fripturi în aşteptarea garniturii. Aşadar, paradox cu salată. Secul devine mustos, dogma cu sifon devine şpriț.

Logica lui Păcală, descătuşare a concretului şi a bunului simț, este la mare cinste în acest volum.

Astfel, Michel şi-a pierdut tatăl în război dar l-a găsit în cimitir; era ora unsprezece fără cinci, deci, logic, este ora şase; Marea Roşie nu e galbenă; sub soare ni se promite Luna; infirmiera coboară dintr-o familie ilustră până la primul etaj, cu liftul.

Cu bună ştiință Florentin Smarandache pune dinamită în toate ideile fixe; axiome, teoreme, legi. Paradoxul este barda lui Mihai Viteazul cu care poetul taie şiruri prin armatele de dogme osificate ale lumii. Perplexitatea, jumulită de penele insolitului, toarce leneş, ca o mâță blândă, la urechea Realului regăsit. Omonimia şi omofonia

fată miei timpurii pe zăpada obişnuinței care înstrăinează selful de soi-męme: „Marie se marie”. „Martin entre entre les gens”. Elle te donne l’alarme et surtout la larme.” În unele texte, logica, urmându-şi treptele, sparge ghioacea sensului acceptat şi scoate pui de prepeliță din ouă de cuc. Verbele rougir, jaunir, bleuir dau, normal, adjectivele: matin rougeâtre (dimineață roşietică), midi jaunâtre (amiază gălbuie), soir bleuâtre (seară albăstruie). Dar logica logicii produce absurdul. De la adjectivele mov şi bej se pot forma verbele mauvir şi beigir care, la rândul lor, produc, formal, imposibilele mauvâtre (movaliu?!) şi beigeâtre (bejaliu?!). Dar poezia nu are nevoie de traducere. Cuvintele limbii franceze sunt la cheremul lui Florentin Smarandache precum figurile geometrice sub penelul lui Picasso: „a locui o locuință, a orna un ornament, a parla un parlament, a săpa un sapament, a cânta un cântament”.

Cocă docilă în mâna gândului poetic, limba franceză, neputând lua calea exilului, se chirceşte sub toiagul Cezarului Florentin Smarandache, orice „anti” este un „pro”. Antipoezia sa este un alt fel de poezie. Antiproza sa este un alt fel de proză. Antiteatrul său este un alt fel de teatru. Astfel, rețeta contra rețetelor poetice este o insolită veritabilă rețetă poetică.

Harul poetic dobândeşte miez şi orizont culinar. A colora versurile albe, a amprizona versurile libere înseamnă a fi orb cu ochii deschişi, asemenea lui Homer. Ce altceva poate fi poetul, urmând gândul lui Eminescu, decât ochiul care, închis în afară, înăuntrul se deschide.

Poezia lui Florentin Smarandache este un şugubăț carnaval rabelaisian care taie nasul împăratului, făcându-l egal cu plebeul, dând abstracțiunii şansa de a vibra senzorial, adică plenar.

„Le sens de non-sens”

Editions Artistiques

Fés

Maroc
1984

REVOLUȚIE ETERN REVOLTATĂ

Până în 1984, când publica a doua ediție a volumului „Le sens du non-sens”, în limba franceză, la Fés, în Maroc (prima tot în Maroc, 1983), Florentin Smarandache îşi cioplise deja câteva pietre pentru templul său: „L’heure de la planète”, 1980, Craiova, „Formules pour l’esprit”, 1981, Bucureşti, „Problèmes avec et sans …problèmes”, 1983, Fés, Maroc (în limba franceză).

Eugen Ionescu, citind volumul „Le sens du non-sens” în manuscris, l-a găsit interesant: „J’ai bien reçu votre travail et je le trouve trčs interessant. Je vous remercie de me l’avoir envoyé”. (Paris, le 6 octobre, 1983).

Mai toate volumele lui Florentin Smarandache sunt precedate de manifeste non-conformiste. Matematicianul ne pune în față proiectul şi clădirea. Constructorul este, în acelaşi timp, ideologul faptei. Ideea dă seamă de act, actul dă seamă de idee. Chintesența olteanului universal este sângele libertății. Versurile paradoxiste îşi arată colții încă din faşă.

Dacă matematica, ditamai ştiință, suportă paradoxurile pe pielea sa, de ce nu şi literatura, care, oricum, este cu un picior în lumină iar cu celălalt în ceață?

În consecință, poetul îşi adună grâul simțirii şi al gândirii, îl macină şi face turte din contradicții dure, din antitezele forte, din expresiile figurate luate în sens propriu, din jocurile de cuvinte, din comparațiile contrariate, din repetiții absurde, din parodierea proverbelor.

Pentru a justifica abaterile de la langajul obişnuit, poetul pune non-sensul sub zodia artei inculte care, bagseamă, e dincolo de rigoare.

Asemenea unui copil, sublim în ignoranța cu miros de uger, domnia sa pune acoperişul casei la sol, construind zidurile deasupra. Plastilina cuvintelor creează o lume „ad libitum". Sturlubaticul răsturnac vede enorm şi simte monstruos, asemenea vărului Caragiale.

Ce întâmplări se întâmplă în venele gândirii şi în arterele instinctului?

La ordinea zilei este dezordinea, îi zice: „bună ziua" nopții, face o zi neagră cum se face o noapte albă, obiectivul său este subiectivul, imperfecțiunea este perfectă, sesizează realismul suprarealismului, violența non-violenței, plăcerea suferinței, puterea slăbiciunii, rațiunea erorii şi viața morții.

Spirite în corzi, sensul şi non-sensul se bat fără mănuşi, pentru supremație. Copiii non-contradicției şi ai confortului lenevos se uită speriați din tribune. Jocul nu e joc (jocul respectă regulile), ci joacă, țurcă fantezistă.

Polisemia, omofonismul ți omografismul fac tot deliciul spectacolului: „vers les non-vers”, „Pierre apporte sa pierre à l’èdifice”, „maddame, tu n’es pas ma dame”, „la police est en train de voler un hélicoptère.”

Rima perfectă, încorporată, „livre ivre” supracondimentează picanta supă a paradoxului samaradachian.

Starea paradisiacă a non-jocului îi permite poetului să lase războiul în pace, să cadă din pat în absurd şi, alergic la alergie, din obişnuința neobişnuinței, îşi pune singur bețe-n roate. Se ştie că, realul nu are sens ci numai discursul. După cum, numai discursul poate fi contradictoriu, nu şi realul.

Dar la Florentin Smarandache, întocmai ca la sofişti, nu numai lucrurile curg, ci şi vorbirea despre lucruri. Viclenia poetică răstoarnă piramide şi înalță sfincşi.

Zidul naivității provocate este zguduit de trafaletele reducerii la absurd al versurilor albe-dalbe, al meditației şi al tăcerii care solicită un cititor-creator par excellence.

Căluşarii dezordinii înviorează scena cu o „bătută” poetică antologică, spre bucuria săracului bogat şi a blondei învățătoare care este o bestie neagră.

Inocența este valuta forte pe care poetul îşi schimbă mărunțişul provincial. O poezie liberală,

într-o permanentă stare de mişcare, de revoluție etern revoltată, ne gâdilă călcâiul intelectului. Una peste alta, pe lângă sens şi non-sens există sensul non-sensensului şi non-sensul sensului. Cu siguranță, aici se înfiripă tărâmul gândirii care te face liber.

Gândirea liberă este meseria lui Florentin Smarandache.

„Legi de compoziție

Internă”

EDITION EL KITAB

FÉS, MAROC
1982

FLORENTIN SMARANDACHE – VĂR CU MAGELLAN ŞI COLUMB

Volumul „Legi de compoziție internă”, Edition El Kitab, Fés, Maroc, 1982, 131p, de Florentin Smarandache propune un nou poet şi o nouă poezie.

Unul care dă cu paru-n doxă!

Florentin Smarandache este, până la ultima nervură a ființei sale, un paradoxist. Adică unul care dă cu parul în doxă. Autorul este, cu bună ştiință, cam tralala şi trilili. Tralalatră în trililiniște de se aude peste mări şi țări. Dând acatiste lui Heraclit, scrie o poezie flexibilă. Ceea ce la Heraclit curge, la Florentin Smarandache decurge. Până la domnia sa poezia era mononucleică şi circulară. De la domnia sa încoace, poezia este binucleică şi elipsoidală, fiind bine centrată pe două centre. Printr-o fulgerare magnetică, paradoxul logodeşte cele două aripi contradictorii ale lumii, devenind apt pentru un binecuvântat material de zbor. Poezia capătă echilibru, samarul paradoxului cumpănind bine cei doi desagi ai adevărului. Poezia lui Florentin Smarandache nu are subiect. Subiectul poeziei sale este predicatul. Definiția tăioasă a dicționarului devine ciucure enciclopedic, vaca abstracțiunii îşi lasă ugerul spre gura concretului.

„Procedeul – singurul erou al artei”

Florentin Smarandache nu face artă cu tendință, nici artă pentru artă, nici artă pură, ci artă pură cu tendință. În poezia sa, libertatea, ieşită din minți, joacă tontoroiul în bătătură. Reversul este frate de sânge cu aversul şi văr bun cu versul. Caracterele limbii române fac spectacol la fiecare pas şi cer popas. Se operează permanent, cu program, la depăşirea metaforei pleoştite, prin paradoxul ingenios cultivat. Dezinvoltura bachelardiană, face, de ce nu?, show.

Şcoala formalistă rusă, atât de lăudată de René Wellek şi Austin Warren, începută pe la 1918 şi absolvită cu brio de Eihenbaum, Brik, Tomaşevski, Jirmunski, Bernstein, Iakubinski, Şklovski, Jakobson, Tânianov, Vinogradov, Propp, nu putea avea un urmaş mai demn decât Florentin Smarandache. Acolo şi atunci opera literară era construcție, joc, gratuitate, formă, procedeu. „Procedeul este singurul erou al artei,” spunea Jirmunski.

Volumul „Legi de compoziție internă” dezvăluie un personaj complex cu multe poteci interioare care duc spre Roma şi aroma poeziei.

Cine este Florentin Smarandache?

Florentin Smarandache moare şi renaşte din poezie. Îi place să scrie mult, dar scrie puțin. Ca

poet, se ține de cuvânt. Struneşte versurile ca pe caii albi. Scrie o poezie tare, de cinci stele. Caută versul fără diaree de cuvinte. Ține mult la metafore dar, la domnia sa, metaforele nu țin. Scrie versuri căpoase. Face artă la mare ştiință şi ştiință la mare artă. Scrie cuvinte nepotrivite potrivite. Vinde la negru un pardesiu alb. Merge înainte cu spatele. Compune versuri în centimetru antic. În general, studiază în particular. Pune la punct propozițiile fără punct. Scrie poeme în nici un vers din lumea celor care nu cuvântă. Nu este aşa că aşa este?

Ce crede Florentin Smarandache?

Florentin Smarandache crede ceea ce poate că nici nu-ți vine să crezi c-ai putea crede! Astfel, el crede că: versul este drumul cel mai scurt dintre două puncte; o personalitate trăieşte cu adevărat numai după moarte; poezia, ca reacție, se simte, nu se înțelege, iar ca să fie perfectă, trebuie să aibă gunoaie; diferența uneşte; viața e mortală; pacea e cuvânt spus nespus de mult; vrea să descopere America în România; regula de trei compusă e simplă; omul există mai mult ca interiorizare a exteriorității sale şi e conştient de inconştiență ca de continua discontinuitate a gândirii; nu mai merge să stai; trebuie să mergi; ideile lasă umbră dacă sunt puse în lumină; cuvintele banale, tocite, trebuie primenite. Parcă se aude ceea ce scrie

Şklovski pe la 1921: „Zimții se tocesc, se netezesc, nu se mai prind unii de alții. Şi axul se opreşte, maşina încetează pentru că maşina, ca << opoziție>> a dispărut." Dar la Florentin Smarandache poezia are zimți viguroşi, de oțel inoxidabil. Maşina merge. Şi starea poeziei merge.

Ce vede Florentin Smarandache?

Florentin Smarandache vede ceea ce poate că zărim şi noi, dar fără să vedem ceva în asta. Astfel, el vede că: țăranii vând la piață roşii verzi; nisipul face plajă; noaptea se deplasează zilnic spre noi; frunzele atârnate pe ram luptă pentru neatârnare; un elev de clasa a doua călătoreşte într-un vagon de clasa întâi; persoanele de sex opus circulă în sens invers în tramvaie; jos, valurile sunt la înălțime; ploaia în curte lasă totul baltă; irealul este realitate.

Se vede de departe şi de aproape că simplitatea poeziei lui Florentin Smarandache este complexă. Poezia l-a lovit, încă de mic, cu cobilița la tâmplă şi de atunci e conştient în neştire de ceea ce face.

Se spune că olteanul, când îşi face gard pune o ulucă în picioare, apoi scrie: etc., etc., etc. Se pare că Dumnezeu a însăilat timpul dans la meme maničre. A pus un „azi" apoi a scris: etc., etc., etc. Ochiul poetului oltean descifrează: Ziua de azi se

repetă absurd/ azi a fost ieri/ azi a fost alaltăieri/ azi va fi mâine, poimâine."

Derutat şi limpezitor, paralel cu el însuşi şi perpendicular pe paralelă, Florentin Smarandache este mereu acelaşi, adică diferit.

Forte ca un vaccin anti-viperin, mustul limbii române, băut din ulcica domniei sale, te zviduie de vipera disperării, de încredere în aproapele şi credință în departele.

Exagerând moderat, Florentin Smarandache poartă în sânge virusul lui Magellan şi-al lui Columb. Parafrazând un vers din acest volum, i-aş spune autorului într-o omnimie fecundă şi răscolitoare: „Măi, <u>insule</u>, menirea ta pe acest pământ este să descoperi noi <u>insule</u>!"

„OUTER – ART”

EDITURA „CONPHYS”

RÂMNICU VÂLCEA

2002

PURITATE NEBUNĂ, NEBUNĂ, NEBUNĂ

Albumul lui Florentin Smarandache, „Quter-art”, volumul II, Editura „Conphis”, Râmnicu Vâlcea, 2002, 166 p, consilier editorial Ion Soare, coperta: Florentin Smarandache, este o super carte, oglindă căzută pe gânduri, excepțională lecție de libertate şi semnul unui talent fără borne.

Taifunul paradoxist smarandachian dărâmă pilonii percepției umane iterative, dobânda semantică face avere din anti-orice.

Coarda purității vibrează doar când guguştiucii impurității fac popas pe spinarea ei alunecoasă.

Tăcerea roade, ca acidul sulfuric, construcțiile vorbirii. Cuvântul se face, dacă vrea Florentin Smarandache, o frază care tace părți de vorbire.

Pentru Florentin Smarandache cosmosul nu mai are nici măcar tăria țuicii de Vâlcea, e jigărit ca o traistă peticită, derutat şi derutant, rabelaisian şi arcimboldian deopotrivă.

Grădina pare o sorcovă de culori analfabete, biciuşca naivității lasă vânătăi pe poatrinul gravității unilaterale.

Poetul desenează cu ochii închişi, cu pete, cu puncte, cu zerouri, cu plus, cu minus, cu cifre, cu ciocolată, cu marmeladă, cu grafice, cu săgeți, cu

mâzgăleli, cu fracții, pictează fotografii, face artă infinită, artă invizibilă, artă morocănoasă şi chiar tăcută.

Eseurile lui Florin Smarandache nasc feți-frumoşi şi ilene-cosânzene ale văzului, ale auzului şi ale minții, carpete de libertate, zăvelci de mirare.

Staticul este demolat până la ultimul chirpic, şters de pe fața pământului ca o maladie mortală. Mişcarea browniană este semnul unui talent al cărui jărăgai pripeşte de departe, arzându-ne obrajii.

În tentativa-i masochistă, poetul, pictorul, desenatorul Florentin Smarandache se autoflagelează doar cu senzații de contrast, ultra şi mega tari. La domnia sa, dogma trebuie să aibă uşă şi ferestre, să comunice, să fie dogmă maternă, să nască. Fiindul există pentru a fi negat, negat, negat. Nimic nu este reversibil, totul trebuie să fie ireversibil, debordant, năucitor. Cultura se pomeneşte a fi natură, aristocrația conceptelor decade în plebe noroioasă, în mediu umed, născător de coacervate şi de euglena viridis.

Aşa cum „Blue Smarandache" este un roşu văzut de un daltonist, la fel, gândirea lui Smarandache este un silogism daltonist ca un mugur în creştet de putregai. Ordinea devine dezordine, adică alt fel de ordine.

Materia se întinde, se cască, se rupe, ajunge mulțime vidă, vid populat de năluci. Dorul de

primordial, de libertate ieşită din minți, deşiră zăbunul gândirii în cocleți şi puncte, în molecule cu şi fără valențe, cu nucleu şi fără, cu citoplasmă şi fără.

Densitatea lucrurilor ia vacanță, puterea, şchioapă, pleacă, în cârje, la mare.

Tangoul materiei boşoroage se ascunde prin bordeie şi bojdeuci să învețe, la lumina opaițului dacic, ritmul drăcesc al rock-n roll-ului şi al lambadei.

Bucuria artei pendulează, luminic şi superluminic, de la perigeu la apogeu.

Florentin Smarandache cultivă, cu înaltă inteligență şi măiastru suflu, spre gloria domniei sale şi deliciul domniilor noastre, un paradoxism dus până la paroxism.

CUM AM DESCOPERIT

AMERICA

Editura ABADDABA

Oradea
2.000

VIVERE RISOLUTAMENTE

„Cum am descoperit America” (fragmente de jurnal) de Florentin Smarandache seamănă leit cu „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Theodosie”. Neagoe Basarab este, în acest caz, negreşit, Florentin Smarandache iar Theodosie este cel de aiurea care vrea să emigreze aiurea. Cartea e un jurnal scris la fața locului şi la flacăra locului, un reportaj din tranşeele necunoscutului, cu gloanțele destinului şuierând pe la ureche.

Aşadar, cunoaştere şi avertisment, suferință şi invitație de a lua taurul de coarne. Cel căruia îi e teamă de lup să nu intre în pădure.

Şederea autorului în State este nepotolită mişcare, veghe, încordare, insatisfacție, stres.

Nu e forțată asemănarea cu vizuina lui Kafka, poate cea mai tulburătoare şi umană povestire, cu toate că personajul principal e un animal care, pentru a se proteja de duşmani, încearcă să-şi înfiripe o ascunzătoare sub pământ. Curând starea de certitudine e roasă de rugina incertitudinii, mierea încrederii devine otravă.

Diferența dintre ce este în SUA şi ce ar trebui să fie, este evidentă în fața unui om simplu care nu descrie nici geografia, nici economia, nici istroria, ci numai ceea ce vede, simte şi constată.

Senzația este aceea a unei lumi cunoscute pe pipăite.

Chemat de omenesc, Florentin Smarandache rămâne paiul finit cu spicul infinitului în creştet.

Fugind din țară în America iar din America în lume, autorul nu e liber pentru că - aşa cum spunea Hegel – „cel ce fuge de ceva nu e încă liber, căci în fugă el depinde de cel de care fuge”.

Jurnalul are mai multe paliere care se întretaie, după stările care-l bântuie pe autor. Cel mai important este acela de a defini, pe cât se poate, chipul şi sufletul unei mari puteri, supermodel în toate.

În acest sens, se adună date utile, concrete, necesare unei eventuale orientări în labirint. Aici fantezia are aripile frânte, e faultată, la orice pas şi nimeni, nici măcar liberul arbitru nu dictează lovitura de la unsprezece metri. Notele scurte, fulgerătoare, nu au rezonanța dromaderică a bubuielilor din timpul ploilor de vară. Fraza nu se bâlbâie, nu rumegă osul metaforei iar limba verbului nu are timp să plescăie de plăcerea unui gust exotic. Luat de şuvoi, omul Smarandache abia se agață, o clipă, de mal, abia are timp să încrusteze pe coaja obişnuinței câteva strigăte. Încleştarea cu momentul nu e o luptă, nu e un duel, nici măcar trântă, ci hărțuire. Poetul dă touché-uri de floretă şi fuge în vizuină.

Îşi mai face curaj, înjură româneşte, pe şleau, dar, în faţa leului, recunoaşte că spune „des bétises". Emigrantul critică America pentru că începe s-o iubească, aşa cum bidiviul începe să-şi iubească priponul.

Aventurier în sânge, Florentin Smarandache s-ar duce şi la Polul Nord. Până una-alta, ca un homo viator înrăit, cutreieră încolo şi încoace, ciugulind din mierea unor civilizaţii, din muştarul unor culturi şi, bineînţeles, din prazul culturii româneşti.

Acum e în Franţa, acum e în Egipt, acum în Belgia, acum la Râmnicu Vâlcea, Bucureşti sau Bălceşti. Florentin Smarandache mătură spaţiul terestru încărcat de gânduri şi senzaţii puse în pagini asemenea căpiţelor de fân munteneşti.

Dezamăgirile din America se completează cu cele din ţară: Cioran, Dinescu, Sorescu zac în librării, „România literară" a lui Manolescu e politizată, editura „Humanitas", la fel. Românii se duc la muncă să nu muncească. „România Mare" e cel mai citit ziar. Românul are o forţă teribilă de autodistrugere.

În America straturile societăţii sunt închise, nimeni străin nu pătrunde în reţelele lor. „Renumele Americii mai rămâne prin propagandă şi inerţie", notează, laconic, scriitorul. Visul american, simţit pe pielea sa, e, uneori, coşmar. Învăţământul de stat e mai slab decât cel

particular. La universitate se intră pe bani. Corupția şi pilele funcționează acolo ca şi în România. Familia, celula de bază a societății, e dezbinată: multe divorțuri, copiii nu ascultă de părinți.

„Poți trăi într-un castel supărat iar într-un bordei fericit" exclamă, exasperat, autorul. America rămâne o lecție dură pentru emigranți. Senzația persistentă e aceea a ratărilor permanente. Poetului i s-a retezat cheful de paradox, ficțiunea e mutilată. Cruditatea prezentului nu-ți permite să hălăduieşti pe plaiurile, deloc mioritice. Acolo totul e organizat, calculat, consemnat. Se ştie totul despre oricine şi pentru cea mai mică greşeală se plăteşte scump. Mama Rațiune este patul lui Procust, egalează inegalul cu inconştiența conştiinței. Exteriorul ființei este organizat matematic. Scriitorul şi-a aruncat, între timp, ochii în cam toate ogrăzile americane. Americanul e dominat de politică şi economic. Se crede stăpânul planetei, jandarmul lumii, se amestecă oriunde este interes, nu suportă critici şi interdicții. Forța herculeană a Taurului nu urmăreşte decât Profitul. Americanul scoate dolari din orice. Statul plăteşte fermieri să nu cultive anumite terenuri. Dictatura legii nu permite abateri. Dacă în State minoritățile ar face gălăgie precum minoritatea maghiară în România, ar fi puse la punct în două zile.

Pe când, în „lumea bună” lucrurile sunt altfel, adică la fel. Premiul Nobel, monopolizat de anumite naţii, e acordat pe criterii politice. Tot în „lumea bună” emigranţii sunt mintenaş depersonalizaţi.

Neregăsindu- se pe sine în spaţiul natal, Florentin Smarandache transcende hotarele spre un „dincolo” promiţător şi edenic. Dar socoteala de acasă nu se potriveşte cu negocierea din târg.

Aflat în faza psihotică a cărării care- i fuge de sub picioare, autorul îşi trăieşte Golgota în mereu alte relaţii orizontale, obositoare, de suprafaţă, departe de o bănuită înălţime şi o nebănuită adâncime umană.

Curajul aventurii îl înnobilează, totuşi, făcându-l prinţul îndoielii hamletiene.

Mereu în competiţie cu sine însuşi, Florentin Smarandache nu caută, ci se caută, fiind mereu în cumpănă, la răscruce de paradoxuri. Curbat asupra-şi, veşnic în-doit, la Florentin Smarandache exteriorul devine interior, precum sângele sărat e marea care l-a găzduit pe om în vechime, după cum spunea Constantin Noica.

Bolnav de infinit, Florentin Smarandache este hegelianul „ceva care în altceva este la sine însuşi.”

Veronica Balaj, Mihail I. Vlad

„Întreabă-mă, să te-ntreb”

Editura MACARIE

TÂRGOVIŞTE
1999

OLTENESCUL BOȚ DE HUMĂ

„Întreabă-mă, să te-ntreb” , Editura „Macarie”, Târgovişte, 1999, 60 p, este o arenă în care Florentin Smarandache e „hărțuit” cu întrebările de Veronica Balaj, Mihail I. Vlad Emilian Mirea, Adrian Dinu Rachieru, Ada Cârstoiu, Ioan Nicoară şi Cornel Popa.

Veronica Balaj şi Mihail I. Vlad adună între coperte toată „prada de război”, a lor şi a celorlalți, încercând să definească nedefinitul, să afle genul proxim şi diferența specifică a omului Florentin Smarandache.

Numai că, la Florentin Smarandache diferența specifică devine, ca în arborele lui Porfirius, gen. Demersul autorilor nu trasează un cerc, ci o spirală.

Întrebările nu nasc răspunsuri ci alte întrebări, întrucât problema e problematică. Omul Smarandache se dovedeşte a fi un buchet de oameni, un homo universalis: poet, dramaturg, romancier, editor, ctitor de curent literar, analist-programator, matematician, homo viator.

Sătul de hotare, de borne, de zăbrele, de norme, de imperative categorice şi fictive, de

canoane şi de paradigme, de sisteme şi structuri, sufletul lui Florentin Smarandache evadează din trup, trupul, din țară în continent, continentul evadează în lume. Cenuşa vetrei părinteşti rămâne la obiect, adică la subiect, mereu fierbinte.

Plecat din țară, emigrantul şi-a luat țara, ca pe o brățară, în suflet. Itaca îi recunoaşte, în taină, turta dorului.

Florentin Smarandache şi-a construit un bel suflet rebel care dă cu târnăcopul paradoxului în tot ce chirceşte şi piperniceşte ființa umană, cheamă rațiunea la raport, priponind-o de țăruşul instinctului întemeietor de lume. „Până nu simți, nu poți da opere de diamant" zice poetul-matematicianul-dramaturgul-romancierul Florentin Smarandache.

Poetul nu poate să fie un roib pur sânge în țarcul gândirii clasice şi, de aceea, este racordat la tot ce înseamnă nesupunere, experiment trăsnit şi bubuit, absurd ionescian şi concretism brazilian.

Autorul parcă pune în practică, pas cu pas, convingerea lui T. W. Adorno din „Minima moralia", potrivit căreia sarcina cunoaşterii este „stabilirea de perspective în care lumea să se dezechilibreze, să se înstrăineze, să-şi descopere fracturile şi crăpăturile, aşa cum va apărea ea într-o zi deformată şi ştirbă, în lumina mesianică".

Pentru Florentin Smarandache scrisul este un „joc înalt”, distrugător de angoase, nonconformist şi reconfortant.

Fiind „pământ românesc” în America, Florentin Smarandache este ecoul literaturii române prin colocvii, seminarii, congrese, conferințe, expoziții, traduceri, distribuiri de carte, dând apă la moară butadei americane: „Să ştii să te vinzi pe tine însuți, să ştii să-ți faci reclamă.”

Fiind în gura lupului, cercetaşul Florin Smarandache transmite: americanii nu se interesează de artă şi literatură decât în medii academice, universități, colegii şi organizații nonprofit.

Cartea de literatură care se vinde acolo ambalează în celofan oroare, mister, aventuri, sex, parapsihologie.

În cultură totul este pentru consum şi profit financiar.

În urma textului cărții, te întrebi dacă omul nu e, în America, o cifră, iar Florentin Smarandache rătăceşte, asemenea lui Diogene, căutând un om cu lumânarea. Se pare, totuşi, că poetul, alergând pe orizontală, se regăseşte împlinit pe verticală. De altfel, risipirea în sine nu-l poate fixa într-un punct, rămânând melancolic când visează cu ochii deschişi, coleric, când se

enervează, sangvinic, când se ambiționează, flegmatic, când se culcă pe lauri sau ghimpi.

Din destăinuirile făcute cu tăria acidului sulfuric, aflăm că poetul, fiind în țară pe vremea democrației multilateral dezvoltate în adâncime şi-n îngustime, nu putea să protesteze prin cifre şi ecuații, prin fracții ordinare, ci a ales o fracție extraordinară – poezia – scrisă prin lipsă de text: poeme vizuale, nonvizuale, auditive şi olfactive.

Nod de contrarii, pentru Florentin Smarandache, „poezia a fost un experiment, un cartuş pe țeava gândirii, o transfigurare a numerelor naturale".

Mileniul trei propune, prin Florentin Smarandache, omul-paradox, pacea altoită cu cartuş, poezia altoită cu matematica şi matematica altoită cu poezie.

Din umbră vorbeşte Kierkegaard, făcând lumină: „Să nu gândim rău de paradox fiindcă paradoxul e pasiunea gândirii, iar gânditorul fără paradox este ca şi îndrăgostitul fără pasiune: un tip mediocru."

Oltenescul şi românescul boț de humă, exploratorul Florentin Smarandache este brâncuşiana „pasăre măiastră" ieşită la înaintare în peste douăzeci de țări ale lumii să cânte şi să

plângă, să plângă şi să cânte, mai mult pentru alții decât pentru sine, asemenea unui OM.

„METAISTORIE”

EDITURA „DORIS”

BUCUREŞTI
1993

O LUME CA NELUMEA

În teatru, ca şi în proză, intrarea lui Florentin Smarandache este devastatoare. E un cutremur de nouă grade pe scara Richter. Nimic nu rezistă.

Tot ce se construise de o sută de ani se prăbuşeşte. Autorul, intriga, personajele dispar, decorul iese în decor, de-corat. Realul social, impersonal până în rărunchi, trimite fantezia la plimbare. Florentin Smarandache deformează şi denaturează pentru că realul este denaturat şi deformat de către oficial.

Omul este unealtă, vită de povară, cărămidă a marelui edificiu fonfoist.

„Formarea omului nou", prima piesă a trilogiei „Metaistorie" se desfăşoară într-un sanatoriu unde se luptă ştiinţificeşte, pentru depersonalizarea omului prin spălarea creierelor obediente, fericite în sclavie.

După modelul termitelor, trebuie să domnească un suflu colectiv. În acest sens, omul e golit de sentimente, de amintiri, de suflet, de „romantisme" de tot felul, de normal, de anormal, de nume, de vârstă, păstrându-se forma goală, burduful în care să se pună marea brânză a egalitarismului utopic. Limbajul desfrunzit de orice conotaţii, este redus la un cotcodac ideologic de ultimă speţă prin care se ciripesc, onomatopeic,

lozinci în cinstea şefilor: „Cu lopata şi mistria/Omul Nou va făuri/Să trăiască Domnul Doctor/”

După şlefuirea agentului, membru al universalității de carton, „O lume întoarsă pe dos”, a doua piesă a trilogiei, merge în miezul suprafeței, desenând, milimetru cu milimetru, harta degradării generale. Piesa, comedie, tragedie, farsă, dramă, operă pentru cor şi orchestră, în sol-minor-major, întoarce pe dos ceea ce mai era de răsturnat de la mai marii teatrului: B. Brecht, Fr. Durrenmatt, Ibsen, Ionescu, Beckett, L. Pirandello. Piesa e anapoda pentru că şi lumea e la fel. Într-o societate în care doxa a fost înlocuită de paradoxă, nu poți fi decât paradoxal. Utilul e depăşit în parazitar, devenind spectacol. Cine nu crede în fantome e pierdut. Transpusă în poveste, lumea nu gândeşte în basme şi nu vorbeşte în poezii, ci în slogane şi în lozinci.

Ca atare, nimic nu se inventează, totul se consemnează. Personajele sunt imposibile şi şocante: Con-Sulică, Agentul H_2S^2, Agentul S^2H_2 (parcă ar fi Ghiță Nițescu şi Niță Ghițescu ai lui Caragiale), 123, 475, A5, Iți c, Iți ca, Ştrul, Ştrula.

Suveica observației, dansând printre ițe, face scoarța absurdului emblemă națională. Doi actori vor juca un singur rol în acelaşi timp. Toate personajele sunt diforme: şchiopi, ologi, leproşi, bolnavi, pentru a îngrețoşa publicul.

Hidoşenia şi urâțenia vor să trezească omul din letargia superstiției ideologice.

Piesa este alcătuită din 16 tablouri, relativ independente, care pot fi permutate, scoțându-se în evidență importanța hazardului într-o operă artistică, nu din dorința autorului de a epata sau de dragul jocului.

Totuşi piesa nu mizează pe absurd (absurdul are o logică a sa) ci pe ilogism, pentru că, lumea, aşa cum se prezintă, e ilogică.

În acest sens, câinii Rațiunii au fost expulzați pe maidan să latre la lună.

Cum se va vedea, şi ilogismul şi-a construit, în timp, o logică a sa.

Acțiunea se petrece în Palillula unde domneşte Seniorul Pampolinn. Aici se vorbeşte limba păsărească.

Scopul declarat al organizării sociale este păstrarea dezordinii, a talmeş-balmeşului impersonal, închisoarea deschisă a întregului popor.

Încet încet, se instituie o logică a ilogicului.

La Ministerul Băuturilor Alcoolice, la Şcoala Superioară de Pileală, pentru asorteu perfect, nu poate fi preşedinte decât Costică Cinzeacă, nu poate fi director decât Nicu Butoi iar secretar, Vasile Litruță.

Logica ilogicului continuă. Şeful are dreptate chiar când nu are, drepturile cetățenilor sunt

îndatoririle, poporul mănâncă răbdări prăjite cu măsline de capră şi găinaț în ploaie, cu mărar, cu pătrunjel, cu untură de cățel.

Harababura de pe stradă s-a mutat în gândire. Hamlet al II-lea, personaj fantastic, se farfurează, se pricindează, se troscolează şi amestecă poveştile precum dadaiştii cuvintele în căciulă: „a fost odată o capră cu trei iezi făcuți cu creangă şi într-o zi scufița roşie plecă de acasă şi-i spune bunicuței trei iezi cucuieți uşa mamei descuieți aaa nu e asta mă măicuța zise contele şi mai luă o gură de vânt atunci vânătorul luă puşca şi o puse la ochi trase şi-i sări ochiul de sticlă…”

De la fantasticul extrem se trece la un realism crud, de la mişcările mecanice, compiuterizate, ale personajelor, se trece la mişcări necalculate dezordonate ale Nebunului care suferă de miopie politică şi căruia i se recomandă ochelari de cal.

În zootehnie, scroafa naşte atâția purcei câți s-au planificat în Marea Adunare Națională.

În şcoala pompolinniană, matematica e bolnavă de cancer. Doamnei Ştrula i se propune, la examen o problemă problematică: un plop face două pere şi o răchită micşunele. Un vânător trage cu puşca aer în piept. Câte cărți au mai rămas în biblioteca din Palilulla?

Este clar că „este unii care înțelege şi este unii care nu înțelege”, în consecință, colectarea de

sticli goali şi borcani ajunge să fie cea mai importantă activitate şcolară.

Sunt măsurate, în continuare, cu compasul toate cercurile vicioase din cultură, din ştiinţă, acolo unde lucrurile strâmbe au devenit un fapt de drept.

A treia piesă a trilogiei, „Patria de animale" este sărbătoarea degradării, o ţară a dobitoacelor. Limba de lemn a oficialităţii a redus limbajul cetăţenilor la infraistorie, la infralimbaj. Spectacolul e o vânzoleală organizată, fără cuvinte, doar zgomote (urlete, pocnituri, behăituri, scârţâituri, urale, bufnituri, strigăte, aplauze) şi imagini (gesturi, plăcuţe, pancarte, inscripţii, hărţi, panouri).

Dacă unii dramaturgi au eliminat definitiv didascaliile, Florentin Smarandache scrie o piesă de teatru numai din indicaţii scenice. Totul se metamorfozează, se fărâmiţează în scene, subscene, obscene.

Omul dispare complet sub avalanşa obiectelor. Se văd doar maşiniştii, sforile, oglinzile care au menirea de a deforma şi a malforma, de a fabrica fantome şi iluzii. Tot ceea ce mişcă de la idee la insectă, defilează, aducând omagiu, zi de zi, clipă de clipă, marelui cârmaci.

Putregaiul îşi omagiază stăpânii: urale ridicate la rang de muncă pe care oamenii-măgari, oamenii-căţei, oamenii-capre o prestează în rime

împerecheate, în versuri negre. Grotescul are damf de tragedie.

Babe goale, fără sutiene, vor să pară senzuale. Moşi goi, cu sutiene şi bikini, merg în genunchi, în semn de umilință. Alți bărbați merg în cap şi aplaudă cu picioarele. Maşinăria socială, ca instituție a pompelor funebre, a ajuns expertă în înmormântarea idealurilor.

Autorul electrocutează lipsa de reacție a privitorului, prin câteva tablouri dezolante: o femeie cu sânii lăsați, mergând în patru labe, e mulsă de un instructor, ca o vacă; muieri grase se ouă şi cotcodăcesc pe cuibare; ştrandurile au puroi, flegme, cangrene, muci în care se scaldă tineri.

Infern generalizat, unde smoala dezumanizării acoperă, ca o lavă, vitalul. Toată proza şi tot teatrul lui Florentin Smarandache urlă „Deşteaptă-te române!". Autorul speră la o nu prea târzie descătuşare.

De aceea, nu cu un smălțuit skepsis, ci direct în finalul piesei „Patria de animale", podeaua şi pereții se zguduie, se clatină ca un cutremur. Cortina de fier va cădea spontan, ca şi celelalte. Tot universul acesta oneros se va nărui printr-o adevărată Revoluție.

La finalul trilogiei autorul se destăinuie a spovedanie. Scrierea acestor piese l-a răcorit psihic. Cu memoria ştampilată de infern, de

coşmar, de confuzie, circ, eşec, nebunie, prostituție, delir, infantilism, primitivism, de incomunicabilitate, Florentin Smarandache a trăit, cu pistolul fricii la tâmplă, papadoxul ca imposibilitism vampiric.

Dus de mână pe tărâmul decreptitudinii totale, ți se face părul măciucă, părul ți se face măr iar tăcerea de pe limbă, corcoduşă cu gust de pelin.

“NONROMAN”

EDITURA “AIUS”

CRAIOVA
1993

COŞMAR LA PĂTRAT

Deşi sfârşitul romanului ne îndeamnă să interpretăm ce nu se poate interpreta, imaginația noastră înflorită „ca un cactus în deşert" este dusă de mână spre bordeiul unui sens, adevărat sâmbure de împărăție. Nonromanul este, sigur, roman. Florentin Smarandache, negând zahărul, afirmă, în loc, mierea. Romanul este, prin non-urile sale, un şoc tămăduitor. Rudele sale sunt, de departe, „Gargantua şi Pantagruel" de Francois Rabelais şi „Istoria ieroglifică" de Dimitrie Cantemir.

Grotescul, ironia, pamfletul şi parabola sunt mortarul care leagă, în timp, aceste capodopere. Dar şi deosebirile sunt semnificative.

În 1965, Mihail Bahtin, în megastudiul „François Rabelais şi cultura populară în Evul Mediu şi în Renaştere" avansează ideea că Rabelais contravenea normelor literare în vigoare într-o măsură mult mai mare decât Shakespeare şi Cervantes, care nu încălcau decât canoanele înguste ale clasicismului. Imaginile rabelaisiene rămân, iremediabil, „neoficiale". La Rabelais nu se găseşte scamă de dogmatism, de autoritarism, puf de gravitate unilaterală, nici fulg de seriozitate mărginită.

Rabelais s-a hrănit cu carnea macră a literaturii populare care duhnea a râs sănătos, total, fără rid, fără încruntare.

Estetica literaturii a încercat să facă, neinspirat, din genul râsului popular medieval o specie a umorului schilod şi trist al ultimelor patru secole. Rabelais a fost înghesuit, fără discernământ, în calendarul şlefuit al literaturii oficiale, făcut remorcă unor ideologii crispate.

Numai că Mihail Bahtin, cu sabia cuvântului, a făcut ordine în dezordine şi bărbile filozofilor au început să gândească altfel.

Spre deosebire de „Gargantua şi Pantagruel", „Istoria ieroglifică" de Dimitrie Cantemir şi „Nonromanul" lui Florentin Smarandache sunt pamflete, iau seriozitatea în serios şi combat cu intenție. „Nonromanul" lui Florentin Smarandache se vrea o măciucă de bronz care dansează firoscos în carul cu oale ale literaturii oficiale aflate în grație, grație marelui conducător. Acest nonroman nu este, prin urmare, ucenic la stăpân, nici Dinu Păturică arivist la curțile turnului de fildeş. La antipodul literaturii „pure", abstracte peste poate, literatura lui Florentin Smarandache se înmiresmează cu sănătatea culturii populare, detronează absurdități, perorând absurdități, retează aripile icarice şi dedalice, de şindrilă, promovând aripi reale, viguroase.

Niciodată Florentin Smarandache nu se crede poet, nu se crede romancier, nu se crede dramaturg, dar inventează, cu program, poezia, romanul, teatrul. Numai că, destinderii literaturii populare, scriitorul îi opune, cu psihicul bătut măr, încrâncenarea, veghea fără duminică. Şi, ca în culmea răzbunării, vrea să-l croiască pe croitorul care a croit haina.

Dincolo de ruine şi moloz, Florentin Smarandache lansează, din dorința de a alcătui alfabetul noului spirit, plenar, manifeste peste manifeste, cântând prohodul, pe la colțuri şi prin centre, încermenirii parmenidiene a formelor. Şi, culmea, cheagurile se topesc, varicele literaturii dispar, tălpile noului spirit aleargă, vesele, prin iarbă. Negativitatea lui Florentin Smarandache produce, din „bube, mucegaiuri şi noroi" ca la Arghezi, ordine şi voie bună. Gusturile se anulează, suprapunându-se. Romancierul propune, din lehamite de „acelaşi", alt gust.

Limbajul paradoxist stabileşte un gen şi o genă aparte. Sub tenta utopică a nonromanului se văd clar peştii în apă, mâlul devine grăitor ca o alarmă de gradul zero şi instructiv ca o bibliotecă. Wodania ascunde sub dune de cenuşă jărăgai scăpărător, Hon Hyn şi Hyn-oaia sunt preşurile care gândesc în locul unui popor fără cap. Satira vizează nu numai sus-ul, ci şi jos-ul, nu numai creştetul ci şi talpa țării.

Povestea deşirată e un coşmar cu monştri şi căpcăuni, cu toată recuzita iadului. Culmea ironiei: un popor care a ținut piept unor imperii se teme de lozinci, de guturai verbal, de „gurişti”, de pancarte şi de discursuri. În Wodania, parafrazând un dicton celebru, „somnul națiunii naşte monştri”. Poporul acesta, iubitor de adevăr din naştere, a înghițit, ca hipnotizat de ochiul Meduzei, decenii la rând, găluştile minciunii.

Deşi realitatea dezvăluită de roman e crudă, expresia autorului este coaptă şi răscoaptă. Romanul se dovedeşte a fi un râu incendiat de petrolul paradoxului, deliciul incomensurabil al minții. Hon Hyn, preş-ul țării, îşi începe ziua, cum altfel decât cu un discurs. Brațele lui şi antebrațele, din cauza bătăii de metronom, i s-au umflat de varice. Eroul eroilor are insomnii în folosul bunăstării generale.Poporul său erau nevastă-sa şi copiii făcuți prin vecinătăți topologice, „simetrici şi parcă traşi la rindea, adevărați oameni falşi”.

Societatea multilateral nedezvoltată e la strâmtoare, ea călăreşte un cal care nu există şi aleargă stând. Hon Hyn face totul pentru fericirea „tutulor”. Totuşi, fonfoismul – obiectivul major al omenirii – şchioapătă pentru că zidarii, calfele, tâmplarii, macaragiii, betoniştii, zarzavagiii şi unchieşii se uită la minijupele fetelor. Parodia e în

toi. Abstracția ideologică salivează la fusta scurtă a corporalului primitiv şi neinstuit.

Personajul creşte, se umflă ca aluatul, devine extraordinar de excepțional. Dornic de confruntare, Hon Hyn pleacă la luptă. Dacă nu are inamici, şi-i inventează, îi scoate din piatră seacă. Toți duşmanii refuză lupta. Hon Hyn se bucură că poporul său este un neam de rahat şi nu-l înghite nimeni. Regula de bază a Babiloniei este supunerea iar recunoaşterea se face prin diploma de Supus Fruntaş pe Țară.

Formulele de adresare spre prostime ilustrează zisa: „tel maître, tel valet": „stimate animale domestice, onorabile vite încălțate şi alte lepădături sociale!"

La fel ca în „Istoria ieroglifică", „Nonromanul" este țara-grajd, patria celor care nu cuvântă: boi, vaci, cai, armăsari, iepe, cucuvele, bufnițe, viezuri, urşi, oi, gâşte, motani, papagali, măgari, porcine, caprine, om-ime. Toate solemnitățile sunt făcute borş, tăiței, chisăliță, prin apelul la părțile de jos ale trupului, la excremente de tot felul. Asta în ciuda faptului că preş-ul țării vrea să materializeze totul prin idealizarea năzuințelor contemporane.

Romancierul rotunjeşte, printr-o întorsătură de carandaş, aventura exterioară a stăpânului cu aventura insolită interioară a acestuia. În ceafa nonromancierului se simte

răsuflarea lui Rabelais. Aflăm astfel că Hon Hyn fusese înscăunat ca stăpân absolut înainte de a se naşte. Hon Hyn ieşea, rabelaisian şi pantagruelic, din uterul metalic al mă-sii, se întorcea noaptea târziu, beat criță, cu câte o fetişcană, intra cu ea în burtă la mă-sa, făcea mizerie în mă-sa, scuipa în mă-sa, fuma în mă-sa.

Ajuns mare, trăieşte pentru țară. Ca să aibă țara nu oameni ci muncitori, decretează creşterea natalității, ideologia ginecologică fiind ridicată la rang de prioritate națională. Şi isteria începe. Copiii se năşteau gata-vorbitori şi primul cuvânt pe care-l pronunțau era „fon-fo-ism". Hyn însuşi arbitra născările, să nu fie înşelat. Cincinalele economice se făceau, din devotament, în patru ani şi jumătate iar naşterile, la loc comanda. Una născu la cinci luni o frumusețe de purcel, alta, mai chipeşă, la patru săptămâni, un adevărat hârciog. Toate femeile născură, din exces de zel şi de ideologie, măgăruşi, viţeluşi, feți de plastic. O babă făcu o copilă de cauciuc pe care o luară marinarii pe vapor. O muieruşcă borțoasă de doi ani făcu un băiețel cu antene şi caschetă.

Ca-ntr-o lume urmuziană, prințesa Abadela născu chiar înainte de a rămâne însărcinată. Şi asta pentru că țara avea nevoie de vite de muncă.

Hon Hyn nu e departe de Moş Teacă atunci când îşi înconjoară castelul cu jandarmi să

nu dea voie vreunei maladii umane să pătrundă la respectabila sa persoană şi la irepetabila sa familie.

În tot acest timp țara mergea drept înainte de-a-nderetelea iar talpa țării „se căscase se lăbărțase scofâlcise descuamase jupuise sfarogise scochițise burduşise se coşcovise se scorojise”.

Fragmentul aduce aminte de acel „mămălicubrâncula” ardelenesc şi de rabelaisiana descătuşare: „îi smulse conciul şi îi mototopipăciufugăurirărăfăşidesfăpătrumpisese părțile ruşinoase”.

Wodania, unde domneau prințesele Adabela şi Baradela, era înconjurată de sârmă ghimpată, să apere sărăcia şi minciuna, abuzurile guvernului.

Sufocați de dragostea înfierbântată a Statului, simțind că mor de atâta iubire, oropsiții cereau să iasă în străinătate să ia puțin aer.

Conținutul romanului este paradoxal. Stilul romanului este paradoxal pentru că realitatea e paradoxală. Mereu mai deştept cu cinci minute decât adversarul, romancierul face greşeli neeronate şi, din eşec în eşec, reuşeşte să se impună ca un mare scriitor, se refugiază în refugiu, regretă toate regretele şi dă-i, şi luptă, şi luptă, şi dă-i, pentru a fi învins, ca un eunuc scalpat de gânduri.

Banalul lumii parodiate şi înfierate e ridicat la rang de rang. Niş Niş, lovindu-se cu

tâmpla de balustradă, a murit pentru patrie şi a devenit erou al luptei pentru pace.

La fel, Hyn a fumat ţara, n-a rămas din ea decât scrumul. Libertatea presei era aceea de a elogia până la cer meritele nemeritate ale conducătorului. Inflaţia cuvintelor devalorizează realul, acoperindu-l cu o crustă de nămol. Seniorul Hyn are libertatea „de a pălăvrăgi sporovăi flecări îndruga vrute (nu şi nevrute) trăncăni, flecări tălălăi limbuţi clămpăni clănţăni cotcodăci".

Nici un detaliu social nu-i scapă autorului.

Nu se pune bază pe orânduire, ci acid.

Corespondenţa era primită gata desfăcută ca să nu mai pierzi vremea cu dezlipitul şi cu cititul. În noaptea intelectuală care cuprinsese Wodania nu se vedeau decât ochii ideologilor ca nişte licurici.

Ascensiunea ştiinţifică se înfăptuia, semn al democraţiei, pe cale politică, iar căderea profesională tot pe cale politică se înfăptuia. Legea fundamentală era Pila iar tăcerea era ca mierea. Se desfiinţase moneda iar combustibilul băubil şi mâncabil se stratificase pe domenii: kent-ul, cafeaua, sticlele de coniac se duceau la doctor; vegeta, frunzele de dafin, piperul mergeau la asistente şi infirmiere; florile şi mărţişoarele la profesoare; bacşişul poposea în buzunarele frizerilor, vânzătoarelor, coafezelor; damigenele îi

cinsteau pe redactori; plocoanele, cadourile – pe editori iar votca pe tipograf; săpunul, spray-urile, parfumurile mergeau la secretare.

Hazul de necaz face ravagii. Strugurele copt, neajuns, pare aguridă. Locuitorii Wodaniei fac, efect al bunăstării, excursii în R.F.G. (Refugiul în Fundul Grădinii), în USA (Unde Stai Acum), în UDMI (Unde a dus Mutu Iapa).

Vocabularul economic tradus în exactitatea şublerului, a devenit şpagă, pile, şperţ, mită, bişniță, speculă. Pentru egalitatea forțelor, binele se răsplăteşte cu un mare rău iar răul cu şi mai rău. Egalitatea trăieşte prin inegalitate iar egalitățile de drept prin inegalități de fapt.

Întreaga educație patrihoțică e centrată pe salvarea omului de la fericire, pe cultivarea neîncrederii între oameni. Singurele calități sunt defectele deschizătoare de drumuri înfundate. Toată crema societății a terminat-o Hyn, şi-a făcut cu ea ghetele pline de noroi. Fiecare merită o slujbă după meritul pe care nu-l are. Tovarăşii Fonfoneață, Fonfonescu, Fonfonache, Fonfoescu, Fonfoneanu, Fonfonicu sunt stâlpii care susțin prăbuşirea. Țara e un imens azil de nebuni unde imnul național e „Foaie verde de dudău/O să fie şi mai bine".

De aceea, țăranii au fost stârpiți odată cu omizile, proliferând, în schimb intelectualitatea fonfoistă: Afonfonela, Afonfonicu, Afonfonelu,

Afonfoneta, Afonfonae, Afonfonuță, Afonfonică, Afonfosică, Afonfoicu.

Ochiul luptei parodice nu scapă nici poliția, nici închisorile:"Pădurarul e domn printre tufe iar polițaiul e tufă printre domni".

Hyn construieşte deconstruind, din societate face nesocietate, din oameni, ne-oameni, poceşte normalul după chipul şi asemănarea sa, creşte venitul național de la 50 la 3 dollari pe cap de locuitor, sporeşte recolta artificială de cereale, egalizează nedreptățile, întăreşte dezbinarea între state şi iresponsabilitatea socială, face schimburi de nonvalori, stabileşte corelația dialectică dintre național şi internațional, dintre general şi căpitan, corectează darwinismul, stabilind că românii se trag din pinguini pentru că trăiesc în frig, se hrănesc cu peşte şi bat din palme.

Autorul încalecă pe şa la sfârşitul coşmarului, nu înainte de ai trage în țeapa ironiei pe colaboratorii, a căror sudoare a contribuit la apariția acestei cărți: Lector: Olga Orbu şi Nelu Sclerozatu; Tehnoredactor: Acela Ciungu.

Machiavelli, Hobbes, Mandeville, Schopenhauer treceau drept scriitorii întunecați ai burgheziei, iar Marchizul de Sade şi Nietzsche, scriitorii negrii care au răsturnat, copernician, povestea. Proza lui Florentin Smarandache e neagră, nu pentru că aşa vrea autorul, ci pentru că situația e albastră. Scriitorul nu exagerează decât

pe ici, pe acolo, îngroşând liniile, făcând râu din pârâu şi ocean din mare, scriitura conturându-se drept o aventură în cangrenă, reportaj din Vezuviul unui puroi.

Amărăciunea autorului trece în cuvinte iar, prin ele, în venele cititorului. Parcă pe de altă planetă, lumea pictată de Florentin Smarandache este chiar de pe planeta noastră, coşmar la pătrat eroare de pilotaj genetic, tumoare malignă pe ramul sevei. De data aceasta, omul nu înțelege că înțelege, ci înțelege că e în derută. În discurs, paradoxul e sărbătoare. Injectat în real, e ciumă.

Cuprins

POEZIE 5
Un binom inteligent 9
Templul zburător 15
Minuni duale 23
Făt-Frumox din lacrimă de paradox 29
Revoluție etern revoltată.....37
Florentin Smarandache – văr cu Magellan şi Columb 43

PICTURĂ 49
Puritate nebună, nebună, nebună 53

JURNAL 57

Vivere risolutamente 61

INTERVIURI.....67
Oltenescul boț de humă 71

TEATRU 77
O lume ca nelumea 81

PROZĂ 89
Coşmar la pătrat 93